

Вихованець Наталія Йосифівна

студентка групи ПУДСзм-26

Тернопільського національного економічного університету

Коломийчук Наталія Михайлівна

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія

Тернопільського національного економічного університету

ЗДІЙСНЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ

Однією з форм податкового контролю є податкові перевірки, суть яких полягає у проведенні податковим органом комплексу заходів, що регламентовані нормативно-правовими актами про податки і збори та мають за мету перевірку правильності й повноти сплати податків, зборів і обов'язкових платежів у відповідні бюджети, а також дотримання інших норм податкового законодавства.

Види перевірок, які мають право проводити контролюючі органи визначені пунктом 75.1 статті 75 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями (далі – ПКУ), та до яких належать камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки.

Згідно з податковим законодавством, камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків, та даних системи електронного адміністрування ПДВ (даних центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в якому відкриваються рахунки платників у системі електронного адміністрування ПДВ, даних Єдиного реєстру податкових накладних (далі – ЄРПН) та даних митних декларацій), а також даних Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального [1].

Тобто, камеральна перевірка є засобом контролю правильності і достовірності даних, вказаних в Податковій декларації. При цьому контроль не обмежується перевіркою правильності арифметичних підрахунків, податковим інспектором оцінюється достовірність показників податкової звітності на основі накопиченої в податковому органі інформації про платника податків, у тому числі одержаної із

зовнішніх джерел, і шляхом застосування методів, що ґрунтуються на системі непрямих індикаторів податкової бази. Камеральна перевірка – це ще й інструмент попереднього відбору платників податків для проведення виїзних податкових перевірок.

Під час камеральних перевірок аналізуються розбіжності, виявлені за результатами електронної обробки (звірки) податкової звітності з ПДВ, вартості та обробки даних із Єдиного реєстру податкових накладних, реєстрів виданих та отриманих податкових накладних, зокрема:

- розбіжності при заповненні податкової декларації з ПДВ: арифметико-логічні помилки при заповненні податкової декларації з ПДВ (додатки);

- розбіжності між даними податкової декларації з ПДВ та реєстром виданих та отриманих податкових накладних;

- розбіжності між даними реєстрів виданих та отриманих податкових накладних та відомостями митних органів;

- розбіжності між даними реєстру виданих та отриманих податкових накладних та Єдиного реєстру податкових накладних;

- розбіжності між податковими зобов'язаннями та податковим кредитом контрагентів (щодо заниження податкових зобов'язань, завищення податкового кредиту) за даними розшифровок;

- розбіжності за результатами обробки даних Єдиного реєстру податкових накладних [3].

Виявлення розбіжностей даних податкової декларації та даних ЄРПН є підставою для проведення контролюючими органами документальної позапланової виїзної перевірки продавця та у відповідних випадках покупця товарів/послуг.

Так, згідно з пунктом 201.1 статті 201 ПКУ, на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в ЄРПН у встановлений ПКУ термін.

При цьому податковим законодавством визначено, що відсутність факту реєстрації платником податку – продавцем товарів/послуг податкових накладних в ЄРПН не дає права покупцю на включення сум податку на додану вартість до податкового кредиту та не звільняє продавця від обов'язку включення суми податку на додану вартість,

вказаної в податковій накладній, до суми податкових зобов'язань за відповідний звітний період.

Порядок проведення документальних позапланових перевірок визначено статтею 78 ПКУ. Відповідно до податкового законодавства, документальна позапланова перевірка здійснюється за наявності, зокрема такої підстави: виявлено недостовірність даних, що міститься у податкових деклараціях, поданих платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на письмовий запит контролюючого органу, в якому зазначено виявлену недостовірність даних та відповідну декларацію протягом 15 робочих днів з дня, наступного за днем отримання запиту.

При виявленні розбіжностей даних податкової декларації з ПДВ та даних ЄРПН, платники податків несуть відповідальність, передбачену податковим законодавством [2].

Оскільки стан національної безпеки держави значною мірою залежить від розвитку та ефективності податкової політики держави, лояльності та гнучкості податкової системи, то чим якісніше контролюючі органи здійснюватимуть податкові перевірки, тим вищий рівень її податкової безпеки буде забезпечено. Успішна організація податкового контролю за своєчасністю сплати і правильністю нарахування податкових платежів здатна забезпечити розв'язання важливого завдання у сфері бюджетної політики України – наповнення дохідної частини Державного бюджету та місцевих бюджетів, що особливо актуально під час фінансової кризи і зростання бюджетного дефіциту. Отже, актуальними є подальше вдосконалення методів, форм, напрямів здійснення податкового контролю, підвищення його якісного рівня. Пріоритетною метою податкового контролю має бути не здійснення каральної функції, а впровадження превентивних заходів контролю, які будуть попереджувати та мати профілактичний вплив на порушення податкового законодавства [3].

Література:

1. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.10.2019 р.).
2. Електронний журнал «Ефективна економіка» 2017. №7. URL: <https://www.economy.nauka.com.ua/> (дата звернення: 01.10.2019 р.).
3. Інформаційно-аналітична система по законодавству України АІС Консультант. Консультація: Камеральна перевірка: що перевіряють

податкові органи при поданні декларації з ПДВ. URL: <http://parusconsultant.com/> (дата звернення: 01.10.2019 р.).

Вихор Олена Петрівна

*завідувач сектору з питань домашнього насильства
Управління протидії торгівлі людьми та запобігання
домашньому насильству Міністерства соціальної політики України*

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИМ ВЕРСТВАМ НАСЕЛЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Соціально-політичні та економічні реалії сьогодення, зокрема, політичні протиріччя, військові дії у східних регіонах України, фінансова нестабільність, поглиблення соціального та майнового розшарування спричинили зниження рівня матеріального забезпечення більшості українських громадян, зокрема соціально незахищених верств населення.

Непоследовні й нерішучі кроки у здійсненні реформи в Україні, розрив економічних зв'язків, недосконалість та нестабільність правового законодавства, відсутність інвестування економіки, призвели до макроекономічної кризи, спаду виробництва, зростання цін, безробіття, руйнування соціальної інфраструктури, що відчутно знизило рівень життя населення. Знизилися реальні соціальні виплати малозабезпеченим верствам населення, не досягнуто їх належної адресності [1, с. 1].

Допомога соціально незахищеним верствам населення стає одним з дієвих інструментів подолання найгостріших форм бідності, так як соціально незахищені верстви населення у першу чергу відчують негативні наслідки економічних проблем. Зокрема, невідкладної підтримки потребують інваліди; багатодітні сім'ї та сім'ї, які виховують дітей-інвалідів; діти-сироти; особи похилого віку; одинокі малозабезпечені матері; ветерани війни та національно-визвольних змагань; ветерани праці; особи, які зазнали політичних репресій; особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; реабілітовані за статтею 3 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», громадяни, які визнані потерпілими від політичних репресій та інші категорії громадян.